

Literatuur:

Het einde van de illusie

Postmodernisme in de literatuur, BRD 1977 - 1989

In de jaren tachtig vond een herwaardering plaats van de literatuur als kunstuiting. Ook kwam er weer ruimte voor maatschappijkritiek. Veel auteurs vonden dat de aandacht voor de individuele ervaring te ver was doorgeschooten. Literatuur was in hun ogen in de eerste plaats kunst.

De egocentrische *Verständigungstexte* (*Verständigung* = overeenkomst, toenadering), waarin aandacht werd besteed aan allerhande relatieproblemen, midlife- en identiteitscrises, vonden ook in de jaren tachtig nog gretig aftrek bij een groot publiek. Maar critici meenden dat veel van deze teksten verworpen waren tot sentimenteel gekeuvel. Een aantal belangrijke schrijvers trok zich het lot van de literatuur aan en besteedde weer aandacht aan de wezenlijke en esthetische waarde ervan. Literatuur was niet langer een activistisch wapen zoals in de jaren zestig, maar ook geen therapeutisch middel zoals in de jaren zeventig. Literatuur was kunst.

Eind jaren zeventig raakte de BRD steeds meer in de ban van de terreur van extreem-linkse groeperingen als de Rote Armee Fraktion (RAF). In 1977 bereikte de geweldsspiraal een dieptepunt. De regering voerde een ingrijpende wet in waardoor zij direct kon ingrijpen in de privésfeer van burgers. Dit besluit verslechterde de relatie tussen veel schrijvers en de regering en wakkerde literaire maatschappijkritiek weer enigszins aan.

In navolging van de uitzetting van dichter en zanger Wolf Biermann uit de DDR in 1976 vestigden ook andere Oost-Duitse schrijvers zich in West-Duitsland. Onder hen waren Sarah Kirsch en Günter Kunert. Vanaf nu leverden zij een bijdrage aan de West-Duitse literatuur.

De literatuur stond onder invloed van het postmodernisme dat in de jaren tachtig hoogtij vierde. Het begrip postmodernisme is breed en niet eenduidig. Postmoderne literaire werken kenmerken zich vooral door een afkeer van traditionele geschiedschrijving of van het realisme in de literatuur.

Artikel: <https://www.duitslandinstituut.nl/naslagwerk/463/het-einde-van-de-illusie>